

Polkupyöräretkellä Tverin-Karjalassa

Polkupyörä on erinomainen kulkuväline Tverin-Karjalan tasaisilla mailla, jossa etappeja eli kylästä toiseen muutaman kilometrin välein. Pyöräilijä ehtii näkemään kaiken, mitä tienvarressa nähtävää on, ja hänen on helppo pysähtyä tutustumaan paikkoihin ja ihmisiin lähemminkin. Kun tyytyy 40—50 km:n päiväajoihin, ei ole kiirettä. Ehtii haastatella monia ihmisiä, pistäytyä vilkaisemassa paikallisia kauppia ja postitoimistoa ja seurustella rauhassa tsuajukupin ääressä esimerkiksi kyläpäällikön kanssa, siis elää ihmisten mukana.

Meitä oli neljä kypsään ikään ehtinyttä miestä. Halusimme tutustua Tverin-Karjalaan ja niin me järjestelimme sinne matkan Tverin-Karjalan kulttuuriseuran avulla. Elokuun lopulla Moskovan juna vei meidän mukavasti Tverin kaupunkiin, joka sijaitsee 185 km Moskovasta Pietariin päin. Kulttuuriseuran edustajat olivat meitä vastassa, tarjosivat aamiaisen ja näyttivät meille 440.000 asukkaan kaupunkia. Sittenpä siirryimme 60 km:n päähän koillisuuntaan Aljeshovan kylään, jossa majoituimme kyläpäällikkö Kritshkinin taloon. Vuokraamamme pyörät oli tuotu sinne etukäteen. Kaalirokalla aloitettu murkina oli maukas ja runsas ja näitä runsaita murkinoita juomineen ja maljoineen näytimme kaikissa pysähdyspaikoissa matkallamme.

Ensimmäisenä päivänä teimme vain 18 kilometrin lenkin. Sitä emme olleet ihmetelleet, että Kritshkinin perheessä puhuttiin karjalaa, mutta se meidät yllätti, että viereisessä kylässä, jossa poikkesimme ta-

loon juttusille, emäntä sanoi, että kylässä ovat yhtä lukuunottamatta kaikki karjalaisia ja seuraavissa kylissä ovat aivan kaikki karjalaisia ja puhuvat keskenään karjalaa.

Ajelimme viikon aikana kaikkiaan 160 km luoteisuuntaan ja sillä reitillä lähes kaikki kylät olivat karjalaisia. Lopupäässä Koslovassa kyläpäällikkö, rouva Larise Kirilovoi myönteli, että ei tämä kylä enää ole oikein karjalainen, kun tänne on muuttanut vaikkapa ketä, esim. yksi tataari, yksi saksalainen, valkovenäläisiä, ukrainalaisia ja hormeja eli venäläisiä. Viidestä sadasta asukkaasta jo 50 on muukalaisia. Joka paikassa kyllä selvittää karjalan kielellä, mutta nuorin polvi alkaa toimitella asiansa venäjäksi. — Kylien väkiluku on laskussa ja eläkeläisten osuus on huomattava.

Ihmiset ovat sydämellisiä, vieraanvaraisia ja puhelaita. Heidän kanssaan on miellyttävä elää. Talot ovat nykyisin yksityisomaisuutta. Ne ovat yleensä hyvin koristeltuja ja usein tilaviakin. Jumal'ugla, koristeltu ikoninurkka on yleinen. Mukavuuksia taloista puuttuu. Taloille on annettu 0,5 ha kasvitarhamaata ja siitä saadaan monenmoista tuotetta pöytänsä. Kylyyn päästiin joka ilta, mutta jossakin paikassa jäi epäselväksi, missä oli kiuas. Kylissä ei ole majataloja ja vain isoimmissa on ruokapaikka tai kahvila. Kaupat ovat hyvin vaatimattomia, mutta perusruokaa niistä saa. Liikenne ei pyöräilijää häiritse, sillä saattoi mennä päivän, jolloin ei nähty ainuttakaan henkilöautoa tiellä. Muita turisteja emme nähneet yhtään.

I.H.

Vivi Vuoristo kuollut

Karjalan Sivistysseuran kunniajäsenen, opettajan Vivi Vuoristo o.s. Marttinen kuoli Lahdessa 29.9.94. Hän oli syntynyt 27.11.1905 Ypäjällä, missä hänen vienankarjalaisilla vanhemmillaan oli tuolloin kauppalike.

Lapsuus- ja nuoruusvuotensa Vivi Vuoristo vietti Kivijärven kylässä Vuokkiniemessä. Hänen isänsä oli vienalaisperinteen suurkerääjä Iivo Marttinen — karjalaisittain Malahvien Ontrone Iivana — ja äitinsä Olona o.s. Lesonen kylän patriarkan Juakkosen Oleksin tytär.

Vivi Vuoristo kävi 1923—24 Itä-Karjalan kansanopiston Impilahdella ja valmistui sitten kansakoulunopettajaksi Sortavalan seminaarista 1929. Opetustyössä hän toimi muun muassa Kuivajärvellä, Sukevala ja pisimpään, lähes 40 vuotta Ylä-Savossa, Sonkajärven kunnan Kangaslammin koululla — kaukana rakkaasta koti-Karjalasta.

Eläkevuosinaan hän syventyi kokoamaan materiaalia vanhasta Karjalasta ja erityisesti kadonneesta kotikylästään Kivijärvestä, joka säilyi aina hänen muistoissaan.

Kylä elää myös niissä kymmenissä artikkeleissa, joita Vivi Vuoristo kirjoitti Karjalan Heimo -lehteen sekä ennen

muuta hänen ansiokkaaksi tunnustetussa muistelmateokseensa 'Ikävä omia maita' (1983). Kivijärven arkea ja juhlaa sekä kylän eläjiä hän kuvasi useissa Niilo Ihmäen toimittamissa radio-ohjelmissa. Tutkijoita, muun muassa akateemikko Pertti Virtaranta hän avusti vuosien kuluessa moninlaisin tiedoin.

Kalevalaseura myönsi Vivi Vuoristolle tunnustuspalkinnon 1987.

Aleksi Tollonen kuoli Oulussa 6.6.94. Hän oli syntynyt Tunkualla 24.2.1906.

Yrjö Rajamaa kuoli 22.8.94 Pyhäjoella. Hän oli syntynyt 10.1.1900 Pistojarvella.

MERKKI- PÄIVIÄ

70 vuotta täytti 5.8.94 Sellin Prakkilässä Anni Alekseintytär Ryppijeva, ent. Koppalova. Hän on syntyperäinen Sellin kylän asukas. — Anni kävi sotavuotena Suomessa ja pääsi ripille Lapinlahden kirkossa.

70 vuotta täytti 6.8.-94 Joensussa professori Veijo Saloheimo. Hän on tunnettu historioitsija, erityisesti Karjalan tutkija, ja selvitetty mm. tverinkarjalaisten lähtöpaikkoja Pohjois-Karjalassa.

OIKAISU edell. numerossa julkaistuun Emil Sillanpää muistokirjoitukseen. — Vainajaa jäi suremaan vaimo Sinikka eikä Sirkka. Ruotsiin Emil siirtyi Pohjanlahden yli 1948. Hän toimi Kalevan Kansa Kerhon johtokunnassa toiminnan alusta alkaen, puheenjohtajana 1958 ja sihteerinä v:sta 1955 kuolemaansa saakka. — KP.

KOUVOLAN TEATTERI

Seppänen-Nieminen:

EVAKKO

Koskettava kuvaus kannakselaisen kylän asukkaiden evakkotapailesta.

Tiedustelut puh.

(951) 375 4123, 375 2162

